

τότε οί 'Ολλανδοί. Ἐντεῦθεν ὑπὸ τὸ ὄνομα Πέτρος Μιχαήλωφ εἰσῆλθεν ἐν τῷ ναυπηγείῳ ἐνὸς *Mijnheer Calf*, ἐνεγράφη εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργατῶν, καὶ εἰργάσθη ὡς ξυλουργός, σιδηρουργός καὶ σχοινοποιός.

Καθ' ὄλον τὸν χρόνον τῆς ἐν *Zaandam* διαμονῆς του ἔφερε τὴν αὐτὴν ἐνδυμασίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ἐλάμβανε τροφὴν ἣν καὶ οἱ συνεργάται αὐτοῦ, ἐκοιμᾶτο δὲ ὡς καὶ ἐκεῖνοι, ἐντὸς ξυλίνου οἰκίσκου, ὅστις εἶνε ὁ νῦν ἐκινούμενος εἰς τοὺς ξένους. Δὲν γινώσκωμεν ἀκριβῶς πόσον χρόνον διέμεινεν ἐν *Zaandam*. Οἱ μὲν ἰσχυρίζονται ὅτι μῆνας τινὰς διέτριψεν ἐκεῖ, οἱ δὲ τοῦναντίον διατείνονται, ὅτι δὲν ἔμεινεν ἢ μίαν ἐβδομάδα, ἕνεκα τῆς ἀδιακρίτου περιεργείας, ἧς ἦν ἀντικείμενον. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπανελθὼν μετ' ὀλίγον εἰς Ἀμστελὸδαμον ἐπεράτωσεν ἰδίαις χερσὶν ἐν τῷ ναυστάθμῳ τῆς Ἑταιρίας τῶν Ἰνδιῶν πολεμικὸν πλοῖον τῶν ἐξήκοντα τηλεβόλων, ἐσπούδασε τὰ μαθηματικά, τὴν φυσικὴν, τὴν γεωγραφίαν, τὴν ἀνατομίαν, τὴν ζωγραφικὴν, καὶ ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1698 μεταβαίνων εἰς Ἀγγλίαν.

Ὁ περίφημος οἰκίσκος εὐρίσκεται εἰς τὸ ἄκρον τῆς *Zaandam*, φαινόμενος ἐκ τοῦ ἀνοικτοῦ μέρους τῆς ἐξοχῆς, εἶνε δὲ οἰονεὶ ἐγκεκλεισμένος ἐντὸς μικροῦ κτιρίου κτιστοῦ, ὅπερ ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας Ἄννα Παυλόνα, Ῥωσὶς τὴν καταγωγὴν, διέταξε νὰ ἐγερεθῆ ὅπως προφυλάττη τὴν οἰκίαν κατὰ τῆς ἐπιρρείας τοῦ χρόνου.

Εἶνε ἀληθὴς καλύβη ἀλιευτικὴ, ξυλίνη, συγκειμένη ἐκ δύο μικρῶν δωματίων· εἶνε δὲ τοσοῦτον ἐφθαρμένη καὶ ἐτοιμόρροπος, ὥστε ἐλαφρὰ προσβολὴ ἀνέμου ἤρκει νὰ τὴν καταρρίψῃ, ἐὰν δὲν ἐστηρίζετο ἐπὶ τοῦ περιστοιχοῦντος αὐτὴν κτιρίου. Ἐν τῷ πρώτῳ δωματίῳ ὑπάρχουσι τρία χονδροειδῆ καθίσματα, μία μεγάλη τράπεζα, μία κλίνη ἐπὶ ἑρμαρίου, καὶ μεγάλη ἐστία κατὰ τὸν ἀρχαῖον φλαμανδικὸν τρόπον. Ἐν τῷ δευτέρῳ δωματίῳ ὑπάρχουσι δύο μεγάλαι εἰκόνες, ἡ τοῦ μεγάλου Πέτρου, φέροντος ἐνδυμασίαν ἐργάτου, καὶ ἡ τῆς αὐτοκρατορίας Αἰκατερίνης. Σημαῖαι ῥωσικαὶ καὶ ὀλλανδικαὶ ἐκτυλίσσονται ἀπὸ τῆς ὀροφῆς.

Ἡ τράπεζα, οἱ τοῖχοι, οἱ θάλαμοι, αἱ θύραι, αἱ δοκοὶ εἰσὶ κεκαλυμμένα ὑπὸ ὀνομάτων, στίχων, γωμικῶν, ἐπιγραφῶν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας τοῦ κόσμου. Πλάξ τις ἐκ μαρμάρου, φέρουσα τὰς λέξεις Πέτρω τῷ μεγάλῳ—*Αλέξανδρος*, ἐτέθη τῇ φροντίδι τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσίας Ἀλεξάνδρου εἰς μνήμην τῆς ἐπισκέψεως αὐτοῦ τῷ 1814. Ἄλλος λίθος ἀναμνηστικὸς τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πρίγκηπος διαδόχου, πρῶτον δὲ Τζάρου, τῷ 1839, κάτωθεν δὲ ὑπάρχει ῥωσικὴ στροφὴ λέγουσα· «Ἐπερὰν τῆς ταπεινῆς ταύτης κατοικίας ἵπτανται οἱ ἄγγελοι. Τζάρεβιτς, γονυπέτησον! Ἐδῶ εἶνε ἡ κοιτὶς τῆς αὐτοκρατορίας σου, ἐδῶ ἐγεννήθη τὸ μεγαλεῖον τῆς Ῥωσίας».

Ἄλλοι λίθοι ἀναπολοῦσιν εἰς τὸν παρατηρητὴν τὰς ἐπισκέψεις τῶν βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ μετὰ τῶν λίθων ἄλλαι ποιήσεις, καὶ πρὸ πάντων ῥωσικαὶ ἐπιγραφαὶ, ἐκφράζουσαι τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν χαρὰν τῶν ἀφιχθέντων αἰσίως εἰς τὸ ἱερὸν προσκύνημα. Μία τῶν ἐπιγραφῶν τούτων ὑπεθυμίζει ὅτι ἐκ τῆς ἀγροίκου ἐκείνης καλύβης ὁ ξυλουργὸς μέγας Πέτρος διέκλυθε τὰς κινήσεις τοῦ μοσχοβιτικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἐμάχετο κατὰ τῶν Τούρκων ἐν Οὐκρένῃ.

Ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ἐσκεπτόμην ὅτι, ἐὰν ἡ ἐνδοξότερα ἡμέρα τοῦ βίου τοῦ μεγάλου Πέτρου ὑπῆρξεν ἐκεῖνη, καθ' ἣν ἐκοιμήθη ἐν τῇ καλύβῃ ταύτῃ, ἀφοῦ τὸ πρῶτον εἰργάσθη διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν, ἐπίσης ἡ εὐτυχστερα αὐτοῦ ἡμέρα θά ἦτο ἐκεῖνη κατὰ τὴν ὁποῖαν δεκαοκτὼ ἐτη βραδύτερον, ἐν τῷ κολοφῶνι τῆς δυνάμεως καὶ δόξης διατελῶν, ἐπανῆλθεν ἐν αὐτῇ, ὅπως δεῖξῃ εἰς τὴν Αἰκατερίνην τὸ μέρος, ἔνθα ἀπλοῦς ἐργάτης ἐδιδάχθη πῶς δύναται νὰ ἦεν αὐτοκράτωρ.

Οἱ τῆς *Zaandam* κάτοικοι ἀναμνησκονται τὴν ἡμέραν ἐκεῖνην μεθ' ὑπερηφανίας, καὶ λαλοῦσι περὶ αὐτῆς ὡς περὶ γεγονότος, οὗ ὑπῆρξαν μάρτυρες. Ἡ Τζαρίνα εἶχε μείνει εἰς *Wesel*, καταληφθεῖσα αἴφνης ὑπὸ τῶν ὀδίνων τοῦ τοκετοῦ. Ὁ Τσάρος ἀφίκετο μόνος εἰς *Zaandam*. Δύναται πᾶς τις νὰ φαντασθῆ μετὰ πόσης χαρᾶς καὶ ὑπερηφανίας ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τῶν ἐμπόρων ἐκείνων, τῶν ναυτῶν, τῶν λεπτουργῶν, οἵτινες ἔσχον αὐτὸν ὡς σύντροπον πρὸ δέκα ὀκτῶ ἐτῶν. Διὰ μὲν τὸν λοιπὸν κόσμον ἦτον ὁ νικητὴς τῆς Πουλτάβας, ὁ θεμελιωτὴς τῆς Πετροπόλεως, ὁ ἐκπολιτιστὴς τῆς Ῥωσίας, δι' αὐτοὺς ὅμως ἦτον ὁ «*Peterbaas*» ὁ μαστροπέτρος, ὡς ὠνόμαζον αὐτὸν οἰκείως, ὅτε εἰργάζοντο μετ' αὐτοῦ· ἦτο τέκνον τῆς *Zaandam* προαχθὲν εἰς αὐτοκράτορα, ἦτο ἀρχαῖος φίλος ἐπανακάμπτων ἐν τῷ μέσῳ τῶν φίλων του.

Δέκα ἡμέρας μετὰ τὸν τοκετὸν ἀφίκετο ἡ Τζαρίνα, ἧτις καὶ αὐτὴ ἐπεσκέφθη τὴν καλύβην. Αὐτοκράτωρ καὶ αὐτοκράτειρα, ἀνευ ἀκολουθίας, ἀνευ ἐπιδείξεως, ἐπῆγον ἵνα δειπνήσωσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ναυπηγῆ *Mijnheer Calf*, τοῦ δεχθέντος ἐν τῷ ναυπηγείῳ αὐτοῦ τὸν ἐστεμμένον νεαρὸν ἐργάτην. Ὁ λαὸς τοὺς συνώδευσε κράζων μεγαλοφώνως· Ζήτω ὁ μαστροπέτρος, ὁ δὲ μαστροπέτρος, ὁ ἐξολοθρευτὴς τῶν Βογιάρων καὶ τῶν Στερλιτς, ὁ δικαστὴς τοῦ ἰδίου αὐτοῦ υἱοῦ, ὁ τρομερὸς ἡγεμὼν ἐκλαυσεν ἐκ συγκινήσεως.

Καθ' ὄλον τὸ ἑλληνικ. Κράτος ὑπάρχουσιν 168 μοναὶ, ἐξ ὧν γυναικεῖαι 23. Τῶν μονῶν τούτων 7 ἀνήκουσιν εἰς τὸ δυτικὸν δόγμα, ὧν 3 γυναικεῖαι. Εἰς ἀπάσας τὰς μονὰς ταύτας κατοικοῦσι 3,258 ἄτομα, ἐξ ὧν 2,116 μοναχοὶ καὶ 1,142 κοσμικοί. Εἰς τὰς μονὰς τῶν γυναικῶν διαμένουσι 541 μοναχαί, ὧν 132 εἰσὶ δυτικοῦ δόγματος.